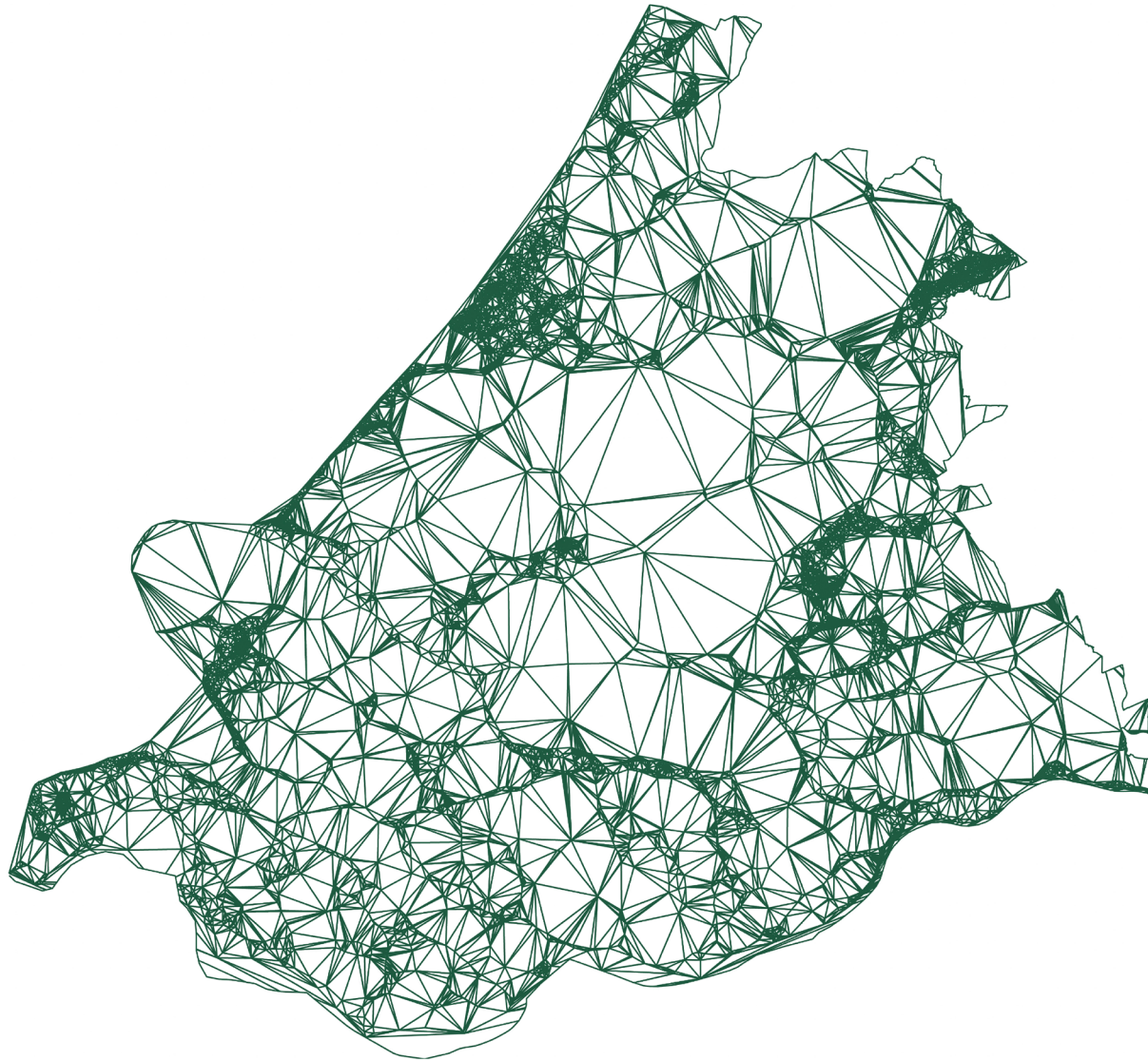

NA CORONA

Flux landscape architecture/ Ontwerpend onderzoek naar de effecten van corona op de ruimtelijke inrichting van de provincie Zuid-Holland/ In opdracht van Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) Noël van Dooren/ Ontwerpend onderzoek/ Openbare ruimte/ Stedelijke transformatie/ landschap ontwerp/ Ontwerp 2021

flux

NA CORONA

'De grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog' werd de pandemie van het coronavirus genoemd. Het SARS-CoV-2 virus bracht de gehele wereldeconomie tot stilstand en het nieuws over de gerelateerde ontwikkelingen domineerde gedurende anderhalf jaar de voorpagina's. Het virus was los van de wereldeconomieën juist voelbaar in ons dagelijks leven. Wat we in en om het huis deden en waarom we naar buiten gingen werd opnieuw gedefinieerd. Zoals onze leefstijl ook in het kader van ontspanning veranderde, veranderde ook het gebruik van de openbare ruimte. Lege binnensteden, overvolle natuurgebieden en nieuwe gebruiksvormen van de buitenruimte zorgden ervoor dat we nu met een nieuwe blik naar de openbare ruimte kijken.

Welke specifieke veranderingen hebben er in het gebruik van de openbare ruimte plaatsgevonden tijdens de coronapandemie? Tijdens de pandemie is de definitie van 'te druk' opgeschoven, waardoor de veiligheid en de capaciteit van die ruimte onder druk kan komen te staan. Aan de andere kant bood de opzet van de openbare ruimte juist een manier om de verandering van leefstijl op te vangen. De buitenruimte werd zo een 'alternatief' voor veel activiteiten. Parken werden populairder en mensen spraken vaker buiten af. Er is naast de verandering ook een versnelling te zien van sommige ontwikkelingen in de openbare ruimte, zoals vaker de fiets pakken en het opzoeken van openbaar groen. Sommige van deze ontwikkelingen zijn gewenst, andere minder.

Wat blijft er over van de verschuivingen in het gebruik van deze ruimtes na de crisis? Kunnen we in het kader van wat gewenst is bijsturen? En hoe kunnen we lessen trekken voor een eventuele volgende pandemie? De Provincie Zuid-Holland is een van die overheden die lessen kan trekken uit deze pandemie met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte, van de stoep tot nationaal park. Deze lessen hebben niet alleen betrekking tot deze pandemie of wanneer deze voorbij is. Juist de mogelijkheid van een volgende pandemie of een grote crisis biedt een kans tot voorbereiding. Crisisperiodes vragen om snel handelen en flexibiliteit, en daarbij hoort een degelijke voorbereiding.

Wat zijn de gevolgen van de pandemie op het gebruik van onze openbare ruimte, hoe kunnen we de wenselijke veranderingen vasthouden of stimuleren en welke lessen kunnen we hieruit trekken voor een veerkrachtige en gezonde openbare ruimte om zo beter voorbereid te zijn op een volgende pandemie? Deze vragen worden in het ontwerpend onderzoek behandeld.

1. Groene kwaliteit

Creëer goede, groene en bereikbare openbare ruimtes voor frisse lucht, natuur, water en zonlicht. Zorg voor een netwerk waarvan zowel groen in de stad als natuurgebieden daarbuiten onderdeel van zijn.

2. Uitnodigen tot bewegen

Geef meer aandacht voor het faciliteren van sport en bewegen in de buitenruimte, door bijvoorbeeld betere routes en rondjes die tevens een sportfunctie hebben.

3. Vergroten levenssfeer

Zet in op groene pieken met verblijfskwaliteit en kansen voor gemeenschappelijkheid dichtbij huis en in de buurt, bijvoorbeeld collectieve tuinen, stoepen en straten.

4. Ruimte voor spontaniteit

Ontwerp buitenruimte die uitnodigt tot informele ontmoeting, interactie en contact. Wees terughoudend met het afbakenen en definiëren van gebruik.

5. Bereikbaar landschap

Vergroot de bereikbaarheid en creëer meer mogelijkheden voor zachte mobiliteit om groengebieden (buiten de stad) te bereiken, faciliteren van lokale rondjes en het aansluiten van groengebieden middels nieuwe recreatieve netwerken.

6. Bestendigen tegen piekgebruik

Ontwerp een openbare ruimte die gedimensioneerd is om extreme pieken op te vangen, en die zowel bij heel drukke als heel rustige momenten functioneert.

7. Overgangszones

Ontwerp met de overgangszones: privé/openbaar, binnen/buiten, rustig/druk en zet in op een specifieke strategie tijdens pandemie.

8. Urgentie bij kwetsbaren

Besteed extra aandacht aan bevolkingsgroepen of wijken die al kwetsbaar zijn of beperkt worden in hun gebruik van de openbare ruimte.

Interventies tijdens pandemie

Lange termijn doelen

8 kansen ter verbetering van de openbare ruimte tijdens en na corona.

'Te druk in het Kralingse Bos': gemeente roept op een andere plek te zoeken

RTV Rijnmond, 30 maart 2021

Drukte in natuurgebieden, aantal toegangswegen afgesloten

Nederlandse Omroep Stichting, 31 januari 2021

Reportage

Hé wat leuk, de burens! Hoe in coronatijd mensen hun eigen wijk ontdekken

De buurt Sinds de coronacrisis worden er tal van buurtinitiatieven opgezet. Van vakantiestraten tot geveltuinjes. „Mensen snakken naar gezelligheid.”

NRC Handelsblad, 19 juni 2020

Verboden te fietsen en meer nieuwe coronamaatregelen in de Dorpsstraat

Indebuurt, 3 juni 2020

Hoe houden we 1,5 meter afstand als het steeds drukker wordt op straat?

RTV Rijnmond, 7 mei 2020

Automobilisten kunnen hun borst natmaken: de files komen er weer aan

Algemeen Dagblad, 28 september 2021

Buiten wordt het nieuwe binnen

Einde lockdown Weken zochten we onze toevlucht binnen. Buiten-zijn ging lonken. Maar nu we naar buiten gaan, blijkt het er vaak te knellen als binnen.

NRC handelsblad, 29 mei 2020

70%

vindt dat de coronacrisis het belang van natuur heeft benadrukt²

23%

is vaker de natuur in gegaan sinds de pandemie²

62%

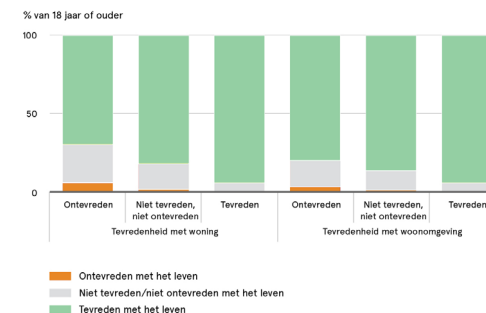
vindt dat men de eerste lockdown beter doorkwam doordat het mogelijk was de natuur in te gaan²

42%

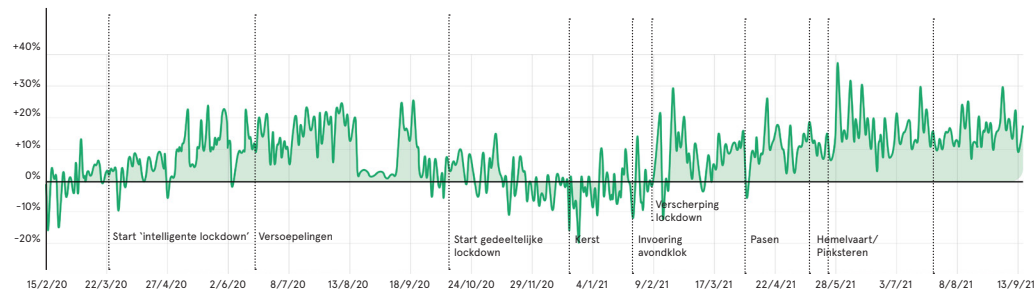
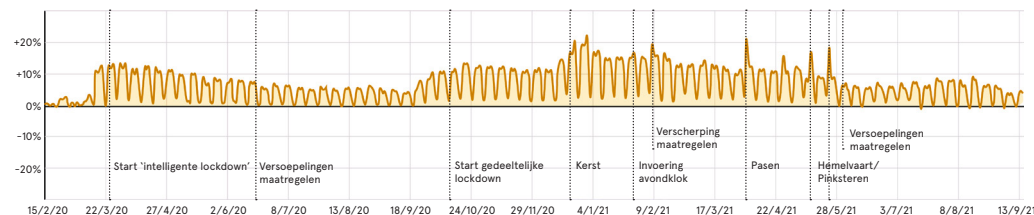
heeft sinds de pandemie vaker een wandeling gemaakt dan gewoonlijk

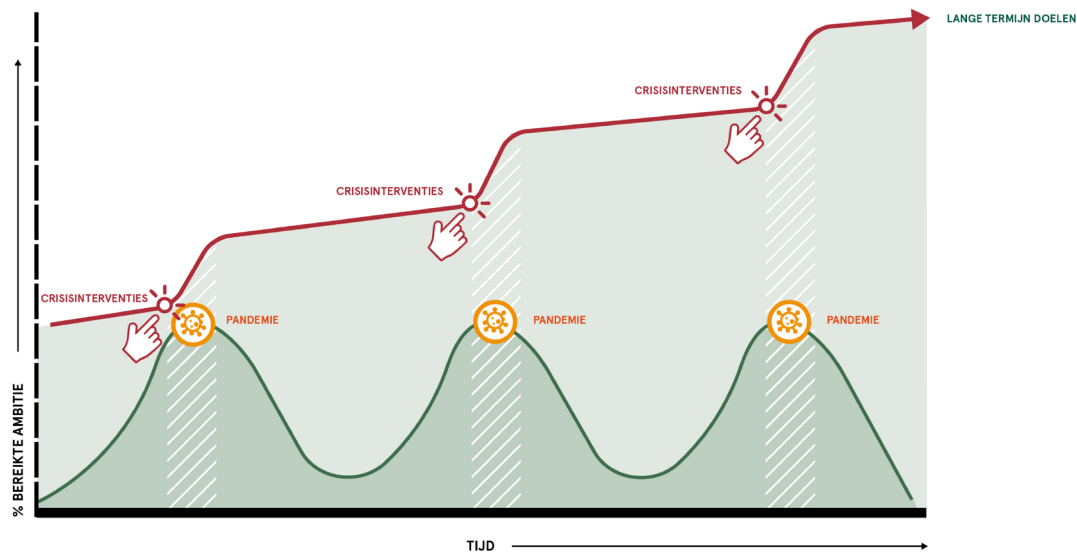

Percentage inwoners dat voldoet aan de RIVM bewegingsrichtlijn

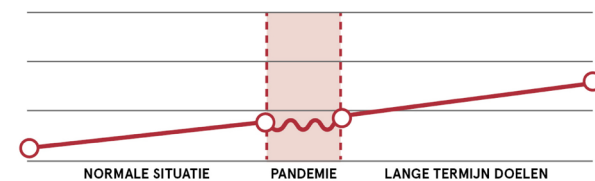

Tevredenheid met het leven t.o.v. de woonomgeving
CBS; 2018; Tevredener met het leven bij sterkere binding met buurt

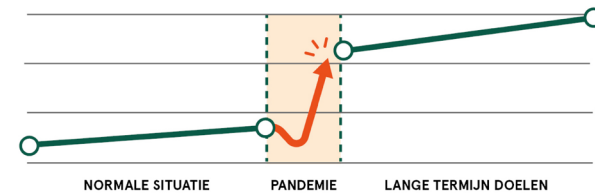

Terugkerende crisissituaties tijdens een pandemie bieden kansen voor lange termijn doelen voor een leefbare, gezonde en duurzame leefomgeving.

Huidig: Openbare ruimte staat onder druk bij piekbelasting gedurende een pandemie.

Voorstel: Interventies in de openbare ruimte hebben het vermogen om piekgebruik op te vangen tijdens een pandemie maar ook een impuls te geven aan lange termijn doelen.

De collectieve straat - vooroorlogse wijken.

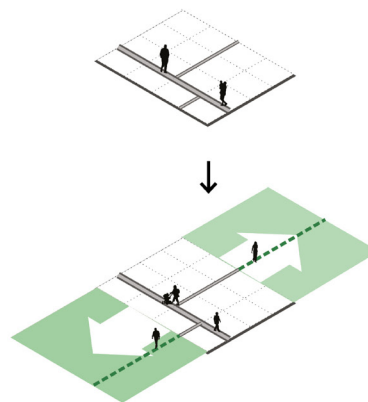
Het groene buurtnetwerk - naoorlogse wijken.

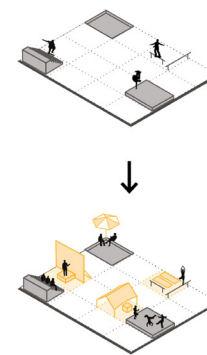
Het actieve stadspark - stadsparken en plantsoenen.

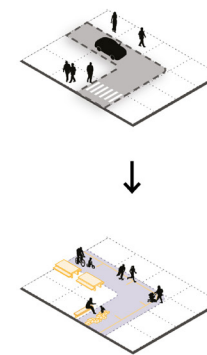
Het verbonden buitengebied - stadsranden en aangrenzende landschappen.

Uitklappen:
Vergroting van het areaal.

Fleibiliseren:
Multifunctioneel maken van
recreatieve voorzieningen.

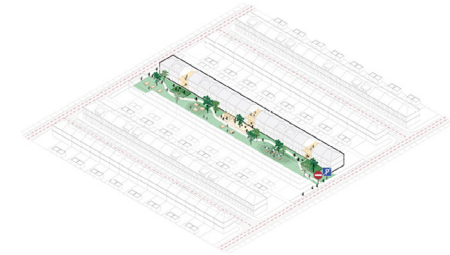
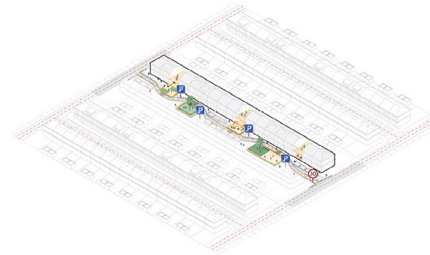
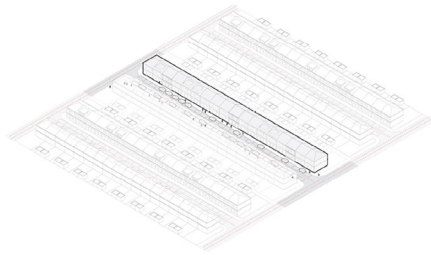
Tijdelijkheid:
Tijdelijke verandering t.b.v. het
recreatieve areaal.

HUDIGE SITUATIE

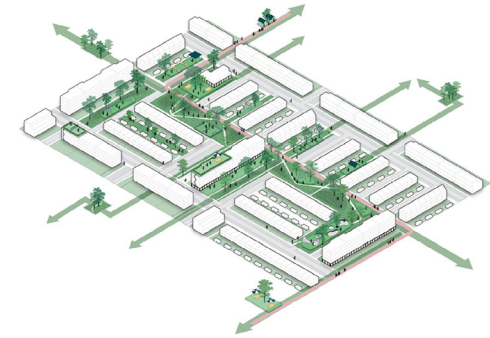
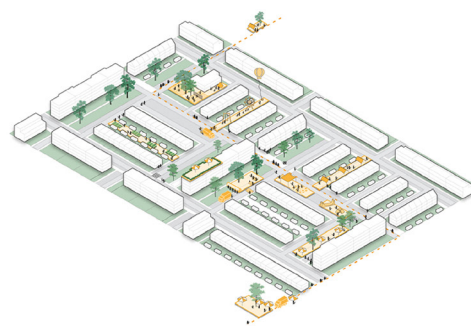
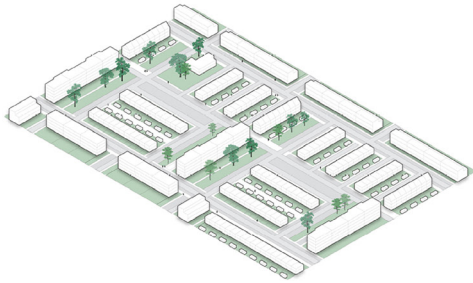
INTERVENTIES TIJDENS PANDEMIE

LANGE TERMIJN DOELEN

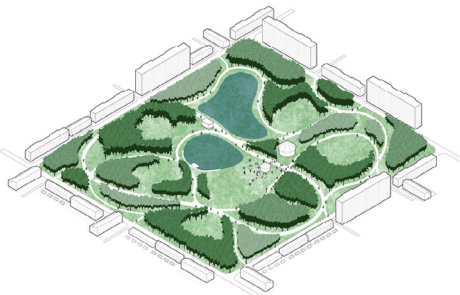
Collectieve straat >

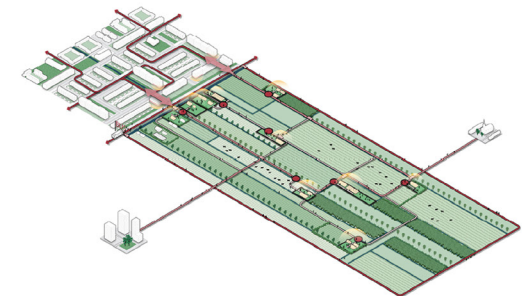
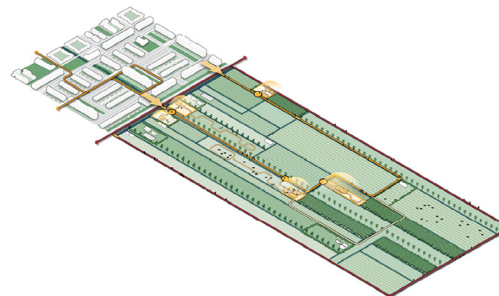
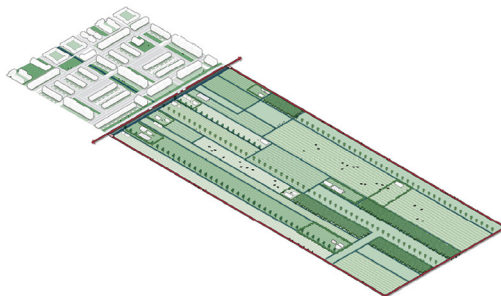
Groene
buurtnetwerken >

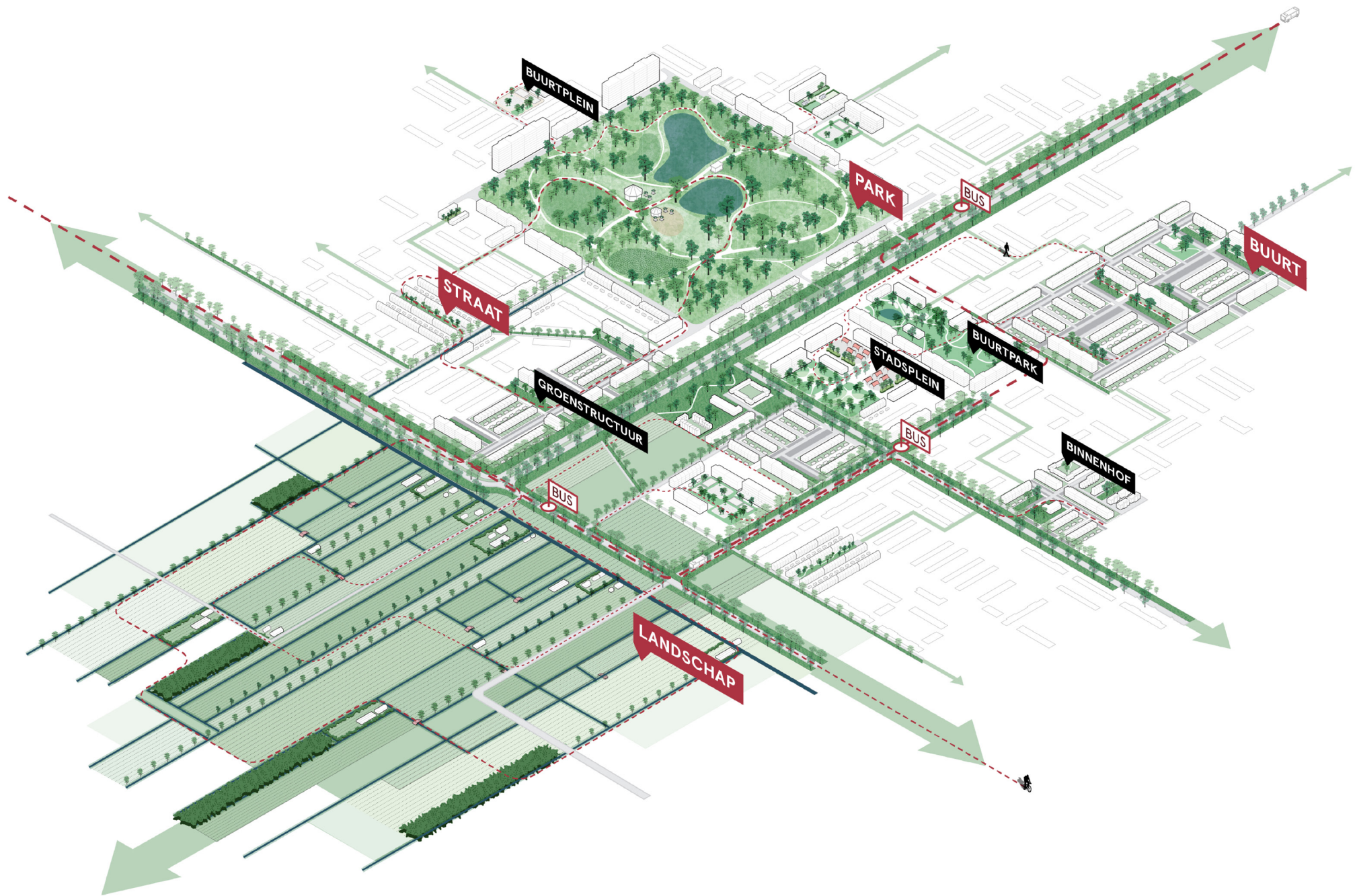

Actief stadspark >

Verbonden
buitengebied >

De typologie van (groene) buitenruimten die ontstaat kan in een serie worden gezet van oplopende schaal en context, van het huis in de stad naar een natuurgebied daar ver buiten. Zo heeft iedereen een persoonlijk groen netwerk van plekken die graag bezocht worden gecentreerd rond het huis: het plantsoen in de buurt, en stadspark even verderop, het recreatiebos aan de stadsrand. In elk van deze plekken, zoals gezien in de analyse, kwamen specifieke ontwikkelingen voor tijdens de pandemie, maar er ontstonden ook kansen. Middels deze typologie illustreren we enkele mogelijkheden waarop zowel tijdelijke als langetermijn interventies toegepast kunnen worden op al deze plekken.